

Vlaams
Parlement

ingediend op **1766** (2018-2019) – Nr. 1
22 november 2018 (2018-2019)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Bart Nevens, Herman Wynants, Axel Ronse, Peter Wouters,
Andries Gryffroy en Jos Lantmeeters

betreffende de mogelijkheden
om ontginningsgebieden en haventerreinen
tijdelijk in te richten
voor de organisatie van lawaaisporten

INHOUD

1. Situering	3
2. Voorgeschiedenis en stand van zaken.....	3
3. Voorstel tot beperkte verruiming van de mogelijke gebieden voor de tijdelijke inrichting van terreinen voor lawaaisporten.....	5
Bijlage: Ontwerptekst voor een voorstel van decreet	7

1. Situering

Zowel in de beleidsnota Omgeving 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 142/1, OD 2.5) als in de beleidsnota Sport 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 143/1, OD24) worden doelstellingen geformuleerd met het oog op structurele en duurzame oplossingen voor geluidsproducerende en ruimtebehoevende sporten, waaronder motorcross, autocross, kleiduivenschietsen, quad, trial (4x4) en modelvliegen.

Een kort historisch overzicht toont aan dat de zoektocht naar geschikte locaties voor de tijdelijke uitoefening van geluidsproducerende sporten problematisch blijft.

2. Voorgeschiedenis en stand van zaken

Tijdens de vorige regeerperiode (2009-2014) werd al sterk ingezet op de zoektocht naar tijdelijke terreinen en oefenterreinen voor motorcrossers. In 2009 startte de Vlaamse Regering in samenwerking met de provinciebesturen een onderzoek naar de wenselijkheid om bedrijventerreinen en brownfields in aanmerking te nemen voor de inrichting van tijdelijke terreinen voor gemotoriseerde en lawaaiërende sporten. Uit dat onderzoek bleek dat met name terreinen in havengebieden in aanmerking kunnen komen voor de tijdelijke inrichting als terrein voor de beoefening van lawaaisporten, in afwachting van de realisatie van de bedrijfsbestemming.

In artikel 4.4.4, §1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) van 15 mei 2009 is al een specifieke uitzonderingsmaatregel opgenomen waardoor in "alle bestemmingsgebieden (...) ook handelingen kunnen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele en recreatieve medegebruik.". Voor activiteiten die onderworpen zijn aan de milieuvergunningsplicht kan dat alleen "op occasionele basis worden toegestaan".

Die bepaling bood echter geen rechtsgrond voor stedenbouwkundige vergunningen (en milieuvergunningen) voor de inrichting van oefenterreinen voor lawaaisporten, aangezien ze gericht is op medegebruik dat verenigbaar is met de eigenlijke bestemming, zoals de aanleg van een fietspad in bosgebied (beperkt ruimtebeslag) of de organisatie van een jaarlijks sportevenement in agrarisch gebied (occasionele en daardoor beperkte impact, die het agrarisch gebruik voor de rest van het jaar niet in het gedrang brengt). Dat blijkt bijvoorbeeld ook uit de memorie van toelichting bij het decreet van 22 april 2005, waarmee artikel 145sexies, §2, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening – de bepaling die in 2009 is overgenomen in artikel 4.4.4, §1, van de VCRO – werd ingevoerd (*Parl.St.* VI.Parl. 2004-05, nr. 233/1, p. 8-14). Volgens de memorie van toelichting valt bijvoorbeeld het volgende niet onder de toepassing van de regeling in kwestie: "het organiseren van activiteiten waarvoor bepaalde gronden op permanente basis gehuurd worden en daardoor aan hun bestemming onttrokken worden, ook al zouden de activiteiten op zich slechts occasioneel plaats hebben." (p. 12).

Omdat die bepaling geen rechtsgrond bood, werd in 2012 via een decreetswijziging (*Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1494/1) een specifieke bepaling in de VCRO opgenomen, namelijk artikel 4.4.4, §2, die het mogelijk maakt om in havengebieden een tijdelijke vergunning te verlenen voor handelingen "die gericht zijn op lawaaisporten", in afwachting van de realisatie van de bedrijfsbestemming van de gronden. Die bepaling bevat een aantal voorwaarden om te garanderen dat het tijdelijke gebruik past in de cohabitatatie tussen de havenontwikkelingen en de natuurontwikkeling in de havengebieden, zowel in het licht van hun ligging binnen het Natura 2000-netwerk, als in het licht van de bepalingen met betrekking tot tijdelijke en

permanente ecologische infrastructuur. De extra voorwaarden moeten mee garanderen dat de eigenlijke bestemming naderhand kan worden gerealiseerd:

- 1° de vergunning wordt verleend voor een bepaalde duur;
- 2° het tijdelijke gebruik heeft geen of slechts een verwaarloosbare impact op de activiteiten op gronden waar de bedrijfsbestemming wel al is gerealiseerd;
- 3° het tijdelijke gebruik brengt de latere realisatie van de bedrijfsbestemming niet in het gedrang.”.

Die nieuwe paragraaf 2, die in artikel 4.4.4 van de VCRO is opgenomen, maakte het dus mogelijk om lawaaisporten tijdelijk toe te staan op bedrijventerreinen in havengebieden. Daardoor konden de Vlaamse Regering en de provinciebesturen die gebieden ook mee in aanmerking nemen bij hun zoektocht naar terreinen voor lawaaisporten.

Naar aanleiding van de installatie van de nieuwe provinciebesturen vroeg de Vlaamse Regering aan de vijf provinciebesturen een stand van zaken van het onderzoek. De resultaten werden in 2013 besproken tijdens een derde overlegronde met de provincies. In november 2013 besliste de Vlaamse Regering (VR 2013 0811 DOC.1176/1 TER) om overleg te plegen met de vier havenbedrijven, met de bedoeling telkens één site aan te duiden voor de aanleg van een tijdelijk oefenterrein voor gemotoriseerde sporten. Op 4 april 2014 ten slotte duidde de Vlaamse Regering (VR 2014 0404 DOC.0479/1) zelf enkele locaties aan in de havengebieden van Gent, Oostende en Antwerpen, die in aanmerking konden komen als potentieel terrein voor de aanleg van een tijdelijk motorcrossterrein.

Voor luidruchtige binnenrecreatie of indoorsporten bestaat vandaag ook de mogelijkheid om die te laten plaatsvinden in bestaande gebouwen. Volgens artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen kan, met toepassing artikel 4.4.23 van de VCRO, een vergunning worden verleend voor het wijzigen van het gebruik van een gebouw in een industriegebied, zodat het kan worden ingericht voor luidruchtige binnenrecreatie, zoals een ruimte voor karting, een fuifzaal of een schietstand. In dat besluit van de Vlaamse Regering werd op 30 oktober 2015 een nieuw artikel 11/1 ingevoegd. Dat artikel maakte het mogelijk om bestaande gebouwen in afgebakende stedelijke gebieden in afwachting van de opmaak van een RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan), voor een periode van maximaal drie jaar in gebruik te nemen voor de verweving van functies als handel, recreatie, sport of bedrijvigheid. Die bepaling is evenwel alleen van toepassing op indooractiviteiten en biedt dus geen oplossing voor lawaaisporten die alleen in de openlucht kunnen worden beoefend.

In de provincie Antwerpen werd in 2014 gestart met de opmaak van een kaderplan voor geluidsproducerende sporten. Op basis van de input van de provincie Antwerpen en de sector werd in 2015 een longlist opgemaakt van potentiële MX-terreinen in de havengebieden. Ook de havenbesturen werden daarbij betrokken. Sport Vlaanderen heeft in 2016 samen met een delegatie van de motorcrosssector terreinbezoeken uitgevoerd en er is ook overleg gepleegd met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken. Dat heeft geleid tot een voorselectie (shortlist) van een aantal sites die in aanmerking kwamen voor de aanleg van een tijdelijk motorcrossterrein. De Vlaamse Havencommissaris heeft die shortlist begin 2017 teruggekoppeld naar de desbetreffende havenbedrijven. Alle vier de havenbedrijven hebben negatief gereageerd op die shortlist.

Ondanks die intensieve zoektocht en het faciliteren vanuit de regelgeving, leverde de zoektocht tot nu toe dus weinig concrete resultaten op. Vier jaar na de aanpassing van de regelgeving blijkt dat nog geen enkel tijdelijk oefenterrein voor motorcross aangelegd werd in een havengebied in Vlaanderen.

Op 22 december 2017 besloot de Vlaamse Regering om haar werkwijze voor de zoektocht naar nieuwe terreinen voor motorcross bij te stellen (2017 1222 DOC.1454/1 TER) en in de toekomst alleen nog in te zetten op een vraaggerichte benadering en een ad-hocbeoordeling. De vraag naar ruimte voor (andere) lawaaisporten blijft evenwel bestaan.

3. Voorstel tot beperkte verruiming van de mogelijke gebieden voor de tijdelijke inrichting van terreinen voor lawaaisporten

Ondanks de verschillende initiatieven die sinds 2002 zijn genomen met de bedoeling locaties voor lawaaisporten ter beschikking te stellen, is tot nu toe in Vlaanderen nog steeds weinig ruimte beschikbaar voor die sporttakken. Diverse redenen liggen aan de basis daarvan, zoals geluidsoverlast, natuurregelgeving, gebrek aan lokaal draagvlak, benodigde oppervlakte enzovoort.

Voor tijdelijke activiteiten is niet altijd een bestemmingswijziging nodig. Een planingsinitiatief (RUP) is alleen nuttig voor permanente terreinen en een definitieve herbestemming naar recreatieterrein, terwijl voor tijdelijk gebruik ook andere gebieden potentie hebben, in afwachting van hun definitieve bestemming.

Terecht stelde de Vlaamse Regering dat havengebieden het meeste potentieel hebben voor de tijdelijke inrichting van terreinen voor lawaaisporten. Havengebieden zijn immers vanuit hun invulling met overwegend milieubelastende en storende functies zo veel mogelijk afgezonderd van woongebieden.

Niettemin zijn er volgens de indieners van deze conceptnota ook andere gebieden en terreinen die mogelijk in aanmerking kunnen komen voor de tijdelijke aanleg van terreinen voor lawaaihinderlijke sporten. Bepaalde ontginningsgebieden kunnen voor of tijdens de (gefaseerde) ontginning perfect in aanmerking komen voor die sporten. Bepaalde terreinen kunnen bovendien geschikt zijn voor meerdere sporten, als er goede afspraken worden gemaakt. Op die manier wordt minder ruimte ingenomen, en kan ruimte en infrastructuur multifunctioneel en efficiënter gebruikt worden.

Daarom stellen de indieners van deze conceptnota voor om de mogelijkheden van artikel 4.4.4, §2, van de VCRO in beperkte mate uit te breiden zodat – onder bepaalde voorwaarden – tijdelijke vergunningen voor lawaaisporten ook in ontginningsgebieden kunnen worden verleend. Alle voorwaarden van artikel 4.4.4, §2, dat bij het decreet van 11 mei 2012 is ingevoerd, blijven van toepassing, maar worden met de bij deze conceptnota gevoegde ontwerpversie van het voorstel van decreet nog verstrengd:

- 1° de vergunning wordt verleend voor een bepaalde duur;
- 2° het tijdelijke gebruik heeft geen of een verwaarloosbare impact op de activiteiten op aanpalende gronden waarvoor de bestemming wel al is gerealiseerd;
- 3° het tijdelijke gebruik brengt de latere realisatie van de bestemming of de nabestemming van het gebied niet in het gedrang;
- 4° er worden geen gebouwen of permanente constructies opgericht.

Om de naleving van die voorwaarden te garanderen is het ook logisch dat in de vergunning als voorwaarde wordt opgelegd dat bij het verstrijken van de geldigheidsduur van de vergunning, alle opgerichte constructies en aangebrachte reliëfwijzigingen met het oog op het tijdelijke gebruik, moeten worden verwijderd of hersteld. Dat wordt nog verstrengd door een vierde voorwaarde toe te voegen, die het onmogelijk maakt om gebouwen of permanente constructies op te richten.

In het ontwerpvoorstel worden geen maximale termijnen opgelegd voor die tijdelijke vergunningen, maar het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dat een alternatief gebruik permanent wordt. Als voor bepaalde gronden geconcludeerd wordt

dat ze ook op lange termijn zeer geschikt zijn voor lawaaisport, dan moet er een planproces (RUP) gevoerd worden met het oog op de herbestemming van het terrein naar recreatiegebied.

Dit ontwerpvoorstel maakt dus een beperkte verruiming mogelijk van het toepassingsgebied voor de tijdelijke inrichting van terreinen voor lawaaisporten in tijdelijk gebruik, in afwachting van de realisatie van een bestemming. Op die manier wordt een decretale basis gelegd, die het mogelijk maakt om snel in te spelen op bepaalde kansen die zich aandienen en waardoor lawaaisporten ook hun plaats kunnen krijgen in onze samenleving.

Daarnaast moet de sector aanvullend onderzoek verrichten naar innovatieve alternatieven als elektrocross en indoormotorcross, die de (geluids)impact van die lawaaisporten verminderen en het draagvlak voor dergelijke sporten op die manier vergroten.

Bart NEVENS
Herman WYNANTS
Axel RONSE
Peter WOUTERS
Andries GRYFFROY
Jos LANTMEETERS

BIJLAGE:

Ontwerptekst voor een voorstel van decreet

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 4.4.4, §2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“In gebieden met een gebiedsaanduiding die behoort tot de categorie “bedrijvigheid”, gelegen in de havengebieden aangeduid met toepassing van 2 februari 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens, of die behoort tot de subcategorie “gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen”, kunnen – in afwachting van de realisatie van de bestemming of de eventuele nabestemming – ook handelingen worden vergund die gericht zijn op de organisatie van geluidsproducerende sporten, voor zover aan alle hieronder vermelde voorwaarden is voldaan:

1° de vergunning wordt verleend voor een bepaalde duur;

2° het tijdelijke gebruik heeft geen of een verwaarloosbare impact op de activiteiten op aanpalende gronden waarvoor de bestemming wel al is gerealiseerd;

3° het tijdelijke gebruik brengt de latere realisatie van de bestemming of de nabestemming van het gebied niet in het gedrang;

4° er worden geen gebouwen of permanente constructies opgericht.”;

2° aan paragraaf 2 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Gebieden met bestemmingsvoorschriften van een plan van aanleg die overeenkomstig artikel 7.4.13 werden geconcordeerd naar de subcategorie “gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen”, worden voor de toepassing van het eerste lid gelijkgesteld met gebieden met een gebiedsaanduiding die behoort tot de subcategorie “gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen”.”.